

Bemærkninger til forslaget

Allerede dagen efter folketingsvalget den 10. januar 1984 stod det klart, at en straffefange fra Horserød havde opnået valg til folketinget.

Han måtte derfor anses som omfattet af den parlamentariske immunitet, jfr. grundlovens § 57.

Ikke desto mindre blev han først løsladt den 16. januar 1984.

Justitsministeriet fandt, at udsendelse af valgbrevene var afgørende for opnåelse af parlamentarisk immunitet, og indenrigsministeren kunne af praktiske grunde ikke færdiggøre valgbrevene på et tidligere tidspunkt.

Justitsministerens fortolkning af bestemmelserne om parlamentarisk immunitet var ikke blot uhjemlet, men direkte i strid med ministeriets eget notat af 29. december 1983 (optrykt i bilagshæftet til betænkning og indstilling fra udvalget til prøvelse af valgene afgivet den 3. februar 1984), hvor den principielle konklusion var, at meget kunne tale for, »at løsladelse bør ske fra det første tidspunkt, hvor det er endeligt og objektivt fastslået, at den pågældende er valgt«.

Efter forslagsstillernes opfattelse forelå en sådan situation i praksis allerede den 11. januar 1984, og justitsministeriets udlægning af begrebet »endeligt og objektivt fastslået« som tidspunktet for valgbrevets udfærdigelse i selvsamme notat står i skærende modsætning til »det første tidspunkt, hvor det er endeligt og objektivt fastslået, at den pågældende er valgt«.

Uanset om det er »endeligt og objektivt fastslået«, at 174 af folketingets medlemmer er valgt, udformes valgbrevene jo først på det tidspunkt, hvor også det 175. mandat er placeret i indenrigsministeriets foreløbige opgørelse.

Ikke desto mindre anvendte justitsministeren denne ubegrundede udlægning af ministeriets overordnede princip, hvorved han administrativt foretog en væsentlig indskrænkning i folketingsmedlemmernes parlamentariske immunitet.

Forslagsstillerne opfatter udelukkende indenrigsministerens valgbrev som adgangsgivende til folketingets første møde efter valgets afholdelse.

Dette understreges af, at det er folketinget selv, der afgør endeligt, hvem der er valgt.

Af praktiske årsager kan det være hensigtsmæssigt, at udsendelse af valgbrevene afventer fintællinger og kontrolberegninger, uanset at disse kun marginalt kan ændre valgets resultat.

Da der imidlertid intet sted er tillagt valgbrevet nogen selvstændig betydning, finder forslagsstillerne ikke i sig selv noget betænkeligt heri. Tværtimod kan og skal den parlamentariske immunitet kunne administreres uafhængigt af valgbrevene.

En accept af valgbrevet som afgørende for den parlamentariske immunitet har som konsekvens, at intet medlem af folketinget kan påberåbe sig parlamentarisk immunitet i perioden fra valgets afholdelse og indtil udsendelsen af valgbrevet. Dette finder forslagsstillerne afgørende uacceptabelt, idet konsekvensen heraf er, at en regering efter et tabt valg vil kunne fængsle sine politiske modstandere.

Forslaget tager derfor sigte på at præcisere den parlamentariske immunitet, så snart der foreligger grundlag for – med rimelig sikkerhed – at udpege medlemmerne af det nyvalgte folketing. En sådan sikkerhed foreligger efter forslagsstillernes opfattelse på andendagen efter valgets afholdelse, jfr. lov om valg til folketing, §§ 39 og 40.

Over for det problem, at der fortsat kan eksistere usikkerhed, finder forslagsstillerne, at det må foretrækkes, at flere end 179 kandidater tillægges parlamentarisk immunitet, fremfor at færre end 179 kandidater tillægges parlamentarisk immunitet.

Såfremt denne bestemmelse havde været gældende ved folketingsvalget den 10. januar 1984, ville højst 185 kandidater umiddelbart være omfattet af immuniteten, idet højst 5 pladser i folketinget kunne være omgærdet med usikkerhed efter den første optælling af de personlige stemmer, enten fordi udvælgelsen af den enkelte kandidatliste var sket med snæver margen, eller fordi den endelige fordeling af pladserne mellem kandidatlisterne indbyrdes var usikker.

Men selv om parlamentarisk immunitet måske i en periode kunne omfatte op imod 200 kandidater, finder forslagsstillerne dette fuldt acceptabelt.